T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/49
KARAR NO : 2022/110
KARAR TR : 28/02/2022

ÖZET: Yolun karşısına geçerken doğalgaz boru hattı çalışması için açılan kanala düşerek yaralanan davacının uğradığı maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M...A...S
Vekili : Av. M. C.S
Davalı : Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı (Adli ve İdari Yargıda)
Vekili : Av. İ.K
Davalı : İzmit Gaz Dağ. San. ve Tic. A.Ş (İZGAZ) (İdari Yargıda)
Vekili : Av. Z.Ş

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 21/06/2018 tarihinde .... Mahallesi ... Caddesi İzmit/Kocaeli adresinde Kocaeli Büyükşehir Belediyesi tarafından yapımı devam eden doğalgaz boru hattı çalışması için açılan kanala düşerek yaralandığını, davalının kazı çalışması yaparken hiç bir güvenlik önlemi almadığını ileri sürerek uğradığı maddi ve manevi zararlarına karşılık toplam 10.500 TL tazminatın tahsili istemiyle Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanlığı aleyhine adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2 . **Kocaeli 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin E.2018/522, K.2019/325 sayılı dosyada 10/10/2019 tarihinde**; *"...davalının hizmet kusuruna dayanılmış olması nedeniyle davanın idari yargıda tam yargı davası olarak görülmesi gerekmekte olup ve davalı aleyhine hizmet kusuruna dayanılarak dava açıldığı"* gerekçesiyle *"Davacının davasının davalı yönünden yargı yolu bakımından görevsizliğine, davacı tarafın görevli vargı yolunda dava açmasının muhtariyetine"* dair verdiği karar istinaf edilmeksizin 02/12/2019 tarihinde kesinleşmiştir.

3. Davacı vekili benzer taleple davalı Belediye aleyhine idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4 . **Kocaeli 1. İdare Mahkemesi 04/03/2020 tarihli ara kararla İZGAZ A.Ş'yi hasım mevkiine eklemiş, 29/12/2021 tarihli ve E.2019/1430 sayılı gönderme kararına istinaden;** 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için 11/01/2022 tarih ve E.2019/1430 sayılı üst yazı ile Uyuşmazlık Mahkemesine başvurmuştur. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

" ...2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, "Bu Kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir." hükmü ile 3. maddesinde, "(...) Trafik: Yayaların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleridir." hükmü yer almakta olup anılan Kanun'un 68. maddesinde ise, yayaların uyacakları kurallar belirtilmiştir.

2918 sayılı Kanun'un 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik Görevli ve Yetkili Mahkeme başlıklı 110. maddesinde, "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür." hükmüne yer verilmiş olup anılan hükümle getirilen yeni düzenleme uyarınca, Karayolları Trafik Yasası'na dayalı olarak açılan sorumluluk davalarında adli yargı mercilerinin görevli oldukları açıktır.

Dava dosyasının incelenmesinden; maddi ve manevi tazminat istemiyle davacı tarafından adli yargıda açılan davada, Kocaeli 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 10/10/2019 tarih ve E-.2018/522, K-.2019/325 sayılı kararıyla davanın idari yargının görevinde olduğu gerekçesiyle yargı yolu bakımından

görevsizlik kararı verildiği, bu kararın istinaf edilmemesi üzerine 02/12/2019 tarihinde kesinleştiği, bunun üzerine, davacının Kocaeli İli, İzmit İlçesi, Akmeşe Cumhuriyet Mahallesi, Menderes Caddesi üzerinde yapılmakta olan doğalgaz boru hattı çalışmasında açılan kanala düşerek yaralanmasına ilişkin olayda idarenin hizmet kusuru bulunduğundan bahisle 500,00-TL maddi ve 10.000,00-TL manevi tazminatın kazanın olduğu tarihten itibaren işleyecek yasal faiziyle birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin 1. fıkrasının iptali istemiyle yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçe ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "(...) Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda yasa koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde yasa koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Yasadan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanunda tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2., 125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir." (Anayasa Mahkemesi'nin 26.12.2013 tarihli, E:2013/68, K:2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.03.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Bu durumda, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ile yapılan açıklamalar doğrultusunda; karayolunda yapılmakta olan doğalgaz boru hattı çalışmasında davacının açılan kanala düşerek yaralanmasına ilişkin dava konusu uyuşmazlığın görüm ve çözümünde 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonuç ve kanaatine varılmıştır."

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

5. 2918 sayılı Kanun'un "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsar.

Bu Kanun, karayollarında uygulanır. Ancak aksine bir hüküm yoksa;

a) Karayolu dışındaki alanlardan kamuya açık olanlar ile park, bahçe, park yeri, garaj, yolcu ve eşya terminali, servis ve akaryakıt istasyonlarında karayolu taşıt trafiği için faydalanılan yerler ile,

b) Erişme kontrollü karayolunda ve para ödenerek yararlanılan karayollarının kamuya açık kesimlerinde ve belirli bir karayolunun bağlantısını sağlayan deniz, göl ve akarsular üzerinde kamu hizmeti gören araçların, karayolu araçlarına ayrılan kısımlarında da,

Bu Kanun hükümleri uygulanır."

6. 2918 sayılı Kanun'un "*Tanımlar*" başlıklı 3. maddesinde, bu Kanun'da kullanılan terimlerin tanımlarıgösterilmiştir.Bu terimlerden bazıları şöyledir:

"Trafik :Yayaların, hayvanların ve araçların karayolları üzerindeki hal ve hareketleridir.

Karayolu : Trafik için, kamunun yararlanmasına açık olan arazi şeridi, köprüler ve alanlardır.

Karayolu yapısı : Karayolunun kendisi ile karayolunun üstünde, yanında, altında veya yukarısındaki; ada, ayırıcı, otokorkuluk, istinat duvarı, köprü, tünel, menfez ve benzeri yapılardır.

Yaya yolu (Yaya kaldırımı) : Karayolunun, taşıt yolu kenarı ile gerçek veya tüzelkişilere ait mülkler arasında kalan ve yalnız yayaların kullanımına ayrılmış olan kısmıdır."

7. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu belirtilmiştir.

8. Öte yandan 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde *"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli*

yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de *"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"* denilmiştir.

9. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında *"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* denilmektedir.

B. Yargı Kararları

10. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir:

> *"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."* (Any. Mah.'nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 28/02/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

12. Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

13. Dava, yolun karşısına geçerken davalı Belediyenin yürüttüğü doğalgaz boru hattı çalışması için açılan kanala düşerek yaralanan davacının, kaza nedeniyle oluştuğunu ileri sürdüğü maddi ve manevi zararının tazmini istemiyle açılmıştır.

14. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi hususundaki düzenlemenin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

15. Dosyanın incelenmesinde; davacının yaya halde yolun karşısına geçerken davalı Belediyenin ve diğer davalı

kurumun yürüttüğü doğalgaz kazı çalışması sırasında önlem alınmaması sebebiyle açılan çukura düşüp yaralandığı anlaşılmaktadır. 2918 sayılı Kanun'un 3. maddesinde yaya yolunun yalnız yayaların kullanımına ayrılmış olan karayolu kısmı olarak tanımlandığı, 2. maddesinde Kanun'un kamuya açık yerlerde de uygulanacağının belirtildiği ve 110. maddesindeki *"bu Kanundan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğine"* dair düzenleme de nazara alındığında meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

16. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Kocaeli 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Kocaeli 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 10/10/2019 tarihli ve E.2018/522, K.2019/325 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Kocaeli 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile Kocaeli 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 10/10/2019 tarihli ve E.2018/522, K.2019/325sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

28/02/2022 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 28/02/2022

Üye
Ahmet ARSLAN